

Nr.: 2008/1179

Reg. dd: 13-3-2008

Afd: GRF

Afd. dd: 2-4-2008

Gemeente Albrandswaard
t.a.v. de gemeenteraad
d.t.v. de griffier dhr. A. Aarssen
Postbus 1000
3160 GA Rhoon

**ONTVANGSTBEVESTING
VERZONDEN**

Rotterdam, 3 maart 2008

INGEKOMEN 14 MAART 2008 /199

Betreft: jaarverslag 2007 van de
Rekenkamercommissie

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het doet me genoegen u het eerste jaarverslag van de rekenkamercommissie over het jaar 2007 te kunnen aanbieden.

Naar aanleiding van de ervaringen in het eerste jaar treft u onder het hoofdstuk conclusies het voorstel aan om de Verordening van de Rekenkamercommissie zodanig aan te passen dat het plaatsvervangend lid in het vervolg regulier aan de vergaderingen kan deelnemen. De kwaliteit van de werkzaamheden zal dit ten goede komen.

Het jaar 2007 leert dat het werkelijk beschikbare budget voor het uitvoeren van onderzoek zeer bescheiden is. In dit verband vraag ik uw aandacht voor het voornemen van de rekenkamercommissie om bij een eventueel tekort op het rekenkamerbudget om tot een volwaardig kwalitatief onderzoek te kunnen komen, aan de raad een onderzoeksvoorstel inclusief begroting voor te leggen. Ik ga ervan uit dat met deze constructie de onafhankelijke positie van de rekenkamercommissie niet in het gedrang zal komen.

Tot slot vraag ik uw aandacht voor het noodzakelijkerwijs moeten beperken van de onderzoeksplanning van de commissie in 2007 door een te beperkte ambtelijke capaciteit om o.a. informatie te kunnen leveren. Ik vertrouw erop dat dit bij de behandeling van het verslag onderwerp van bespreking zal zijn met het gemeentebestuur.

Met vriendelijke groet,

De Voorzitter van de Rekenkamercommissie

p.o. *secretaris*

Mr. N. van Eck

GEM. ALBRANDSWAARD		KL.NR.:				
NR.	08/1179				GRF	
COMM.	13 MAART 2008				PH. HB	
	B	W	W	W	S	B en W
AFDOEN						
ADVIES						RAAD
BESPREKEN						
KENNISNEMEN						

Jaarverslag 2007
van de
Rekenkamercommissie
Albrandswaard

Maart 2008

Inleiding

In de raadsvergadering van 19 december 2005 is door de gemeenteraad van Albrandswaard de 'Verordening op de Rekenkamercommissie 2005' vastgesteld. In de raadsvergadering van 18 december 2006 zijn de leden van de Rekenkamercommissie Albrandswaard benoemd en bij die gelegenheid heeft de voorzitter van de Rekenkamercommissie een uiteenzetting gegeven over de wijze waarop de rol zal worden ingevuld:

“We rekenen het tot onze taak om als kraamkamer te fungeren: het is onze inzet om waar enigszins mogelijk op zo'n creatieve manier uw raad aanbevelingen te gaan doen zodanig dat er vervolgens in Albrandswaard iets moois geboren / gestart kan gaan worden. We zijn er dus niet om af te rekenen maar om oplossingen aan te dragen. Het moet gaan om de lessen die je kunt trekken. We zijn er kortom voor u. “

Albrandswaard was één van de laatste gemeenten in Nederland die conform de wettelijke verplichting tot de instelling van een rekenkamerfunctie is overgegaan. Albrandswaard heeft uiteindelijk gekozen voor een onafhankelijke rekenkamerfunctie. Dit houdt in dat de leden van de commissie van 'buiten' zijn en geen lid van de gemeenteraad.

De rekenkamercommissie bestaat uit drie leden:

- De heer mr. N. van Eck, Voorzitter
- De heer drs. J. W. Verheij, plv. voorzitter
- De heer drs. H. Leijs, lid

Als plaatsvervangend lid is benoemd:

- Mevrouw E. Schieven

Om zich voor te bereiden op de uitvoering van het rekenkamerwerk hebben de leden een tweedaagse cursus gevolgd. Naast het vergaren van inhoudelijke kennis is in de cursus ook het functioneren als team aan de orde gekomen.

De rekenkamercommissie heeft voor de ondersteuning van de vergaderingen en de uitvoering van kleine onderzoeken een externe secretaris/onderzoeker aangesteld, de heer G. Gijzendorffen. Doel daarbij is het realiseren van een effectieve werkwijze en kostenbesparing waardoor er, gegeven het beperkte beschikbare bedrag, zoveel mogelijk onderzoeksbudget beschikbaar blijft.

Doel, visie en werkwijze van de Albrandwaardse Rekenkamercommissie

'De rekenkamercommissie van de gemeente Albrandswaard doet onafhankelijk en professioneel onderzoek, gericht op de versterking van de controlerende taak van de gemeenteraad en van de publieke verantwoording aan de burger, met als doel de kwaliteit, effectiviteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk handelen te bevorderen'.

De rekenkamercommissie vindt het belangrijk om goede contacten te onderhouden met het gemeentebestuur, de raad en de ambtelijke medewerkers. Voor de periodieke afstemming met de raad onderhoudt de rekenkamercommissie contact met de daartoe aangewezen liaison-raadsleden: de heren Euser (EVA), van der Graaff (PvdA) en van Wolfswinkel (CU/SGP).

Met de liaisonraadsleden is het afgelopen jaar tweemaal overlegd, namelijk op 15 februari 2007 en 17 september 2007. Het voornaamste agendapunt tijdens deze overleggen is de afstemming van de groslijst inzake mogelijke onderzoeks-onderwerpen, het uitwisselen van actualiteiten alsmede het bespreken van huishoudelijke zaken.

Ook door het bijhouden van het nieuws in de lokale media, het lezen van de raadsstukken, het regelmatig bijpraten met de griffier en bijeenkomen op vergaderavonden van gemeenteraad en fracties houdt de rekenkamercommissie voeling over wat er in Albrandswaard leeft en wat voor het onderzoeksprogramma van de Rekenkamercommissie relevant is.

De rekenkamercommissie onderhoudt contact met andere rekenkamers, is lid van de Vereniging van Lokale Rekenkamers (NVRK) en is geabonneerd op nieuwsbrieven. Door de secretaris is op 12 mei 2007 het jaarlijkse grote rekenkamercongres bijgewoond.

De contacten met het ambtelijk apparaat vinden plaats rond de afstemming en de uitvoering van onderzoeken. In de opstelling naar het ambtelijk apparaat hanteert de rekenkamercommissie het principe dat het opsporen van verbetermogelijkheden een gezamenlijk belang moet dienen

Aantal vergaderingen en deelname plaatsvervangend lid

De rekenkamercommissie is in 2007 14 maal bij elkaar geweest in een reguliere vergadering. De Voorzitter heeft alle vergaderingen persoonlijk kunnen leiden. Het plaatsvervangend lid heeft aan 12 vergaderingen deelgenomen, waarbij zij tweemaal een regulier lid heeft vervangen.

Bij de aanvang van de werkzaamheden is met de liaisonraadsleden afgesproken dat het wenselijk zou zijn in de inwerkfase van de commissie het plaatsvervangend lid gedurende het eerste jaar regulier aan de vergaderingen deel te laten nemen.

Na een jaar ervaring te hebben opgedaan, blijkt dat een samenstelling van drie reguliere leden zoals is vastgesteld in de verordening voor haar werkzaamheden erg krap is. In den lande hebben rekenkamercommissies van gemeenten van gelijke

grootte ook veelal meer vaste leden. Bovendien is het voor de continuïteit van het werk van de commissie erg lastig als het plaatsvervangend lid niet op reguliere wijze in alle vergaderingen de ontwikkelingen kan volgen.

De rekenkamercommissie bepleit in de Verordening op de Rekenkamercommissie het aantal leden uit te breiden van drie naar vier dan wel toe te staan dat de vergaderconstructie waarin het plaatsvervangend lid regulier aan de vergaderingen deelneemt wordt voortgezet. De rekenkamercommissie stelt de gemeenteraad voor de Verordening in deze zin aan te passen.

Inhoud van de vergaderingen

De eerste twee vergaderingen hebben in het teken gestaan van huishoudelijke zaken die geregeld dienen te worden om de commissie ordentelijk te kunnen laten functioneren. Eind januari 2007 zijn door de commissie formeel vastgesteld: de missie, het reglement van orde, het onderzoeksprotocol, de aanstellingsbrief van de externe secretaris, de vergaderplanning 2007, de tekst van de webpagina en de nadere invulling van de begroting.

In de februarivergadering heeft de eerste ontmoeting plaatsgevonden met de liaisonraadsleden de heren Euser, Van der Graaff en Van Wolfswinkel. In dit contact is benadrukt dat de status van het overleg met de liaisonraadsleden louter het karakter van afstemming heeft. Afgesproken werd een gespreksronde met de raadsfracties te organiseren voor het verkennen van meningen in de raad over te onderzoeken onderwerpen.

Ook is een nadere verfijning van het onderzoeksprotocol afgesproken: 'als een onderzoeksbevinding alleen het functioneren van de raad betreft zal deze niet voor reactie aan het College van B&W worden voorgelegd maar aan de raad'. De commissie heeft deze terechte suggestie gaarne overgenomen. Bij het tot stand komen van het protocol is de leidraad van de NVRR voor dit onderwerp ter harte genomen. Deze houdt in dat het onwenselijk is dat de leden zelf onderzoek verrichten.

Bij de raadsleden is ook een wijziging aangekaart betreffende een vergoeding voor de commissieleden van gemaakte uren buiten de vergaderingen om. Het gaat hierbij uitsluitend om begeleiding van activiteiten in het kader van een onderzoek. In de raadsvergadering van 1 oktober 2007 is deze wijziging van de Verordening door de gemeenteraad vastgesteld.

Voor het up to date houden van mogelijke onderzoeksonderwerpen heeft de rekenkamercommissie een zogenaamde groslijst opgesteld. De inhoud hiervan is met de liaisonraadsleden besproken. Met de liaisonraadsleden werd afgesproken om de groslijst te verkennen met de afzonderlijke raadsfracties. In maart 2007 is door de rekenkamercommissie gesproken met de fracties CDA, NAP en EVA. In mei 2007 volgden de fracties CU/SGP, PvdA en de VVD. De gesprekken hebben een divers beeld opgeleverd. Er was geen eenduidige voorkeur voor één bepaald onderzoeksonderwerp. Er was wel een rode draad te ontdekken, namelijk de zorg

over de financiële situatie van de gemeente. Er bleek ook twijfel of de gemeente voldoende in 'control' is, alsook of de gemeente over het juiste beheersinstrumentarium beschikt om blijvend tot een structurele oplossing voor de krappe financiële situatie te komen. Daarbij werd er ook twijfel geuit of loonkosten op correcte wijze op grote projecten wordt doorbelast. De rekenkamercommissie heeft dit meegenomen in de discussie over de concrete invulling van het onderzoeksprogramma.

In de vergadering van april heeft een oriënterend gesprek met de gemeentesecretaris en de loco-gemeentesecretaris plaatsgevonden. Daarbij is eveneens de groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen doorgenomen. De gemeentesecretaris heeft in hetzelfde gesprek de gemeentelijke organisatie toegelicht en uitleg gegeven over het ontstaan van de formatieperikelen en de daaropvolgende krapte. Het onderzoeksrapport van TMOP naar de omvang van de ambtelijke organisatie is in die zelfde maand uitgebracht.

In april is kennisgemaakt met het College van Burgemeester en Wethouders . Naast bespreking van de groslijst en een aantal algemene zaken is door de commissie nadere informatie ingewonnen over de uitvoering van onderzoeken in het kader van art. 213a van de Gemeentewet. De wetgever heeft met dit artikel beoogd de controlerende functie van de gemeenteraad te versterken. De belangstelling voor dit onderwerp was gewekt vanwege de opschorting door de gemeenteraad van onderzoeken gedurende een jaar. Met een brief van 25 juni 2007 is door het College de gevraagde informatie over de beweegredenen aan de commissie naar tevredenheid verstrekt. Hierop is door de commissie besloten geen verdere actie te ondernemen.

In mei 2007 is na alle verkennende gesprekken door de commissie voor een eerste maal over de inhoud van het onderzoeksprogramma voor het jaar 2007 gesproken. In de vergadering van juni heeft de rekenkamercommissie het programma vastgesteld. Kern van het programma 2007 is dat er minimaal twee onderzoeken per jaar worden verricht, één vanuit het perspectief van de burger en vanuit het perspectief van de gemeenteraad. Voor 2007 heeft de commissie ervoor gekozen om zelf met de inzet van de eigen secretaris/onderzoeker een beperkt onderzoek uit te voeren naar de afhandeling van brieven, aanvragen, vergunningen, meldingen en raadvragen.

Het tweede onderwerp t.w. onderzoek naar het financieel beheersinstrumentarium is vanwege de omvang en het specialisme aan derden uitbesteed. In de laatste vergadering voor het zomerreces is over de gemaakte keuze van de onderzoeksonderwerpen gesproken in termen van onderzoeksopdrachten. Ook is besloten om de raad van de voorgenomen onderzoeksonderwerpen formeel in kennis te stellen zoals is voorgeschreven in de commissieverordening.

In september heeft voor een tweede maal afstemming met de liaisonraadsleden plaatsgevonden. De twee belangrijkste onderwerpen waren de toelichting op de aanpak van de onderzoeken die inmiddels in gang waren gezet en de perikelen rond het budget van de rekenkamer. Uit een tussentijds budgetoverzicht bleek dat de griffier de kosten voor administratieve ondersteuning doorbelastte. De rekenkamercommissie was hierdoor onaangenaam verrast. Vanaf het begrotingsjaar

2008 is het probleem door middel van uitbreiding van het griffiebudget inmiddels opgelost. (zie verder onder financiën)

In de oktobervergadering is de stand van het onderzoek naar brieven, aanvragen etc. behandeld en zijn de twee offertes besproken van de externe bureaus die belangstelling hebben voor de uitvoering van het onderzoek naar het financieel beheersinstrumentarium. Beide offertes geven aanleiding tot het maken van vervolgspraken.

In november 2007 zijn de laatste puntjes op de i gezet aangaande de onderzoeksbevindingen van het onderzoek naar brieven etc. en is de reactie van het College van een nawoord voorzien. Daarnaast is de definitieve keuze gevallen op het bureau Procontrol voor de uitvoering van het financiële onderzoek. De commissie heeft voor onderzoek in eigen beheer bovendien een nieuwe onderzoeksopdracht vastgesteld, namelijk onderzoek naar 'inhuur derden' door de gemeente. Starten met het onderzoek in 2007 bleek niet haalbaar, zie hierna.

De laatste twee vergaderingen van het jaar in december hebben in het teken gestaan van de afwikkeling en de aanbieding door de Voorzitter van het eerste onderzoek en de opstart van het externe onderzoek door Procontrol. In het kader van opstarten en kennismaken wordt tot slot vermeld dat de voorzitter in december 2007 bilateraal met de burgemeester heeft gesproken over het functioneren van de commissie en het functioneren van de gemeente in algemene zin.

Eén onderzoek afgerond

Op 17 december is het eerste onderzoeksrapport dat door de rekenkamercommissie in eigen beheer is uitgevoerd aan de gemeenteraad aangeboden en door de Voorzitter van de Commissie toegelicht. De belangrijkste conclusie van het onderzoek van de rekenkamercommissie is dat het binnen de gemeente Albrandswaard ontbreekt aan goede gestructureerde sturingsinformatie op de ingekomen stukken. Mogelijkheden van de huidige systemen om te sturen worden niet volledig onbenut. De behandeling van stukken en de voortgangsbewaking wordt thans voor wat betreft de wijze van invulling teveel overgelaten aan de individuele ambtenaren cq afdelingen.

Voor de uitvoering van het onderzoek zijn 13 gesprekken gevoerd, waarbij 11 verschillende ambtenaren betrokken waren. De medewerking van het ambtelijk apparaat was goed. De resultaten van de bevindingen uit gesprekken en ander onderzoeksmateriaal zijn in 3 vergaderingen van de rekenkamercommissie besproken en geanalyseerd. De secretaris van de rekenkamercommissie heeft aan de uitvoering van het onderzoek 73 uur besteed. De totale doorlooptijd, van onderzoeksopdracht tot het nawoord op de collegereactie, bedroeg 5 maanden. Inhoudelijk zal het onderzoeksrapport begin 2008 door de gemeenteraad worden behandeld. Voor de inhoudelijke kant wordt verwezen naar het onderzoeksrapport. Het rapport is te downloaden vanaf de site van het NVRP en de gemeentesite.

Onderzoek inhuur derden verschoven

In de novembervergadering is door de rekenkamercommissie aan de secretaris/onderzoeker van de commissie de opdracht verstrekt te starten met een onderzoek naar 'inhuur derden'. Uit de gesprekken met de raadsfracties over de

groslijst en uit het doornemen van de raadsstukken komt naar voren dat geregeld en met enige omvang van de inzet van externen gebruik wordt gemaakt. De doeltreffendheid van de inzet van derden en de procedures voor inhuur zullen door de rekenkamercommissie onder de loep worden genomen. De start van het onderzoek in 2007 bleek wegens capaciteits- en tijdgebrek bij het ambtelijk apparaat van Albrandswaard niet haalbaar te zijn, zulks mede in het licht van de benodigde capaciteit die nodig is voor de implementatie van de aanbevelingen van het eerste onderzoeksrapport. De gemeentesecretaris heeft om uitstel naar begin 2008 verzocht. Er is noodzakelijkerwijs aan dit verzoek gevolg gegeven.

Realisatie 2007 versus begroting 2007

De realisatiecijfers zijn gebaseerd op een door de griffier verstrekt overzicht.

Omschrijving	Begroting 2007	Toelichting 2007	Realisatie 2007	Toelichting realisatie
Presentiegelden Voorzitter, leden en reiskosten	€7660	12x vergoedingen aan voorzitter en leden en reiskosten cf postcode tabel	€ 5447	14 x vergaderd in 2007, vergoedingen cf tabel.
Onderzoek	€16000	Inclusief onderzoeksuren secretaris en commissieleden, inclusief rapportage	€ 4485	In 2007 is één onderzoek gedaan; voor het 2e in 2007 gestarte onderzoek is voor het resterende budget een transitorische post opgenomen
Secretaris	€ 3500	Vergoeding cf leden per vergadering, voor/nawerk vergaderingen en uitvoeren opdrachten	€ 4485	Aan opdrachten, voor- en nawerk vergaderingen zijn 42 secretarissen en 14 vergaderingen vergoed (incl BTW)
Lidmaatschap NVRR	€ 305	Tarief NVRR	€ 305	
Opstellen jaarrapportage	€ 250			Nvt
Inhuur bodes en ondersteuning	pm	Vergaderingen op avonden dat er toch al activiteiten zijn in het gemeentehuis	€ 990	Doorbelasting secretariële ondersteuning griffie
Consumpties	€ 500	Schatting	€ 127	1x diner tijdens vergadering
Opleiding/seminars	€ 1000	Schatting	€ 75	Deelname NVRR-congres
Vakliteratuur	€ 100			
Overig/onvoorzien	€ 585			
Totaal	€ 29000		€ 15914	

Het budget van de Rekenkamercommissie werd voor 2007 door de gemeenteraad vastgesteld op € 29000. Daar in het eerste jaar één onderzoek is uitgevoerd, is het budget onderschreden met ca. € 13000. Het tweede onderzoek dat daadwerkelijk start in 2008 zal worden uitgevoerd tegen een fixed price van € 15000, te betalen in termijnen van 2x 40% en 1x 20%. Daar de verplichting tot de uitvoering in het verslagjaar 2007 is aangegaan, is met de griffier afgesproken dat die zal bevorderen dat niet benutte budgetruimte als transitorische post naar het budget 2008 wordt overgeheveld.

Een onverwachte tegenvaller voor de commissie bleek de doorbelasting van de griffiekosten te zijn. De rekenkamercommissie was van mening dat aanstelling van een externe secretaris/onderzoek tot een kostenbesparing bij de griffie zou leiden en er nauwelijks extra inzet vanuit de griffie nodig is. Omgerekend naar ambtelijke FTE bedragen de kosten van de externe inzet van de secretaris ca. 0,1 FTE. De secretaris onderhoudt geregeld contact met de griffier ten behoeve van de afstemming met het gemeentelijk apparaat over administratieve en procedurele kwesties.

Doorbelasting van kosten van het secretaressewerk van de griffie was bij de basisraming niet voorzien en heeft geleid tot discussie met de griffier. Daar het griffiebudget vanaf 2008 is uitgebreid, zal dit probleem zich in het nieuwe jaar niet meer voordoen.

Uit het budgetoverzicht blijkt dat er aan effectief onderzoeksbudget daadwerkelijk slechts ca. € 18000 beschikbaar is. Van het totale budget is sowieso € 11000 nodig om de 'motor van de rekenkamercommissie draaiende te houden'. Deze procentuele verdeling komt overeen met wat in het land gebruikelijk is, zo heeft onderzoek gepubliceerd In Binnenlands Bestuur geleerd.

Met het relatief bescheiden onderzoeksbudget zal de ambitie voor het inzetten van een onafhankelijk onderzoeksinstituut als een rekenkamercommissie en het boeken van verbeteringen door middel van dit instrument niet meer dan beperkt kunnen zijn. De Rekenkamercommissie is van mening dat hiermee de waarde van de commissie als verbetermogelijkheid niet optimaal wordt benut.

De rekenkamercommissie bepleit om gelet op het beperkte netto-beschikbare onderzoeksbudget het jaarbudget van de rekenkamercommissie als een minimum te beschouwen. Dit houdt in indien uit vooronderzoek blijkt dat de gemeenteraad zichzelf tekort zou doen met een te beperkte inzet op het onderzoeksonderwerp de rekenkamercommissie zich in het vervolg de vrijheid voorbehoudt, om een ad-hoc onderzoeksbegroting aan de raad (na consultatie van de liaison-raadsleden) voor te leggen.

Conclusies over het jaar 2007

Albrandswaard is als één van de laatste gemeenten in Nederland overgegaan tot het instellen van een rekenkamerfunctie.

2007 is voor de betrokken partijen zoals de gemeenteraadsleden, de griffie, het bestuur, het ambtelijk apparaat en niet in de laatste plaats de rekenkamercommissie zelf een jaar van gewenning, opbouwen en ingroeien geworden.

De gewenning aan het nieuwe instituut voor Albrandswaard blijkt uit het in aanvang stoeve verloop van administratieve procedures zoals de uitbetaling van presentiegelden en het verkrijgen van overeenstemming over verantwoordelijkheden betreffende de inzet van het rekenkamerbudget. Bij het opstarten van de commissie is veel tijd geïnvesteerd in het creëren van voorwaarden om de commissie überhaupt te laten functioneren. Hiervoor zijn een reglement van orde, een onderzoeksprotocol en een onderzoeksprogramma opgesteld. Ook is er uitgebreid kennisgemaakt met bestuurders, raadsleden en ambtelijke organisatie.

In het kader van het "inwerken" is in overleg met de liaisonraadsleden besloten om naast de vaste leden ook het plaatsvervangend lid aan alle vergaderingen deel te laten nemen. In de praktijk blijkt de verbreding waardevol te zijn en een meerwaarde op te leveren. Aan de raad wordt voorgesteld deze praktijk te continueren.

Het ingroeien is in 2007 begonnen maar is nog niet voltooid. Het eerste onderzoek van de rekenkamercommissie zal door de gemeenteraad in 2008 worden behandeld. Daarmee zal de waarde van de rekenkamercommissie zich in het komend jaar nog verder moeten en kunnen bewijzen.

De praktijk van 2007 heeft laten zien dat het budget van de rekenkamercommissie geen grote ambities toelaat. Deze beperkte inzet kan ertoe leiden dat onderzoeken tot onvoldoende diepgang leiden en er niet genoeg basis is om tot daadwerkelijke verbeteringen te komen. De rekenkamercommissie is in deze situatie voornemens om dan aanvullend op het reguliere onderzoeksprogramma een onderzoeksvorstel incl. begroting aan de gemeenteraad voor te leggen.

In 2007 is de onderzoeksplanning ook in het gedrang gekomen door de beperkte capaciteit die vanuit ambtelijke zijde beschikbaar was om aan de uitvoering van rekenkameronderzoek medewerking te kunnen verlenen. Op dit punt vraagt de rekenkamercommissie eveneens de aandacht van de raad dit in de toekomst te voorkomen.